

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1880, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 87 § 2 mom. Regeringsformen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Konstitutions-Utskottet öfverlemnad motion (N:o 155) har Herr *J. Rundbäck* anført, att, då, jemlikt 87 § 2 mom. Regeringsformen, för stiftande, ändring eller upphäfvande af kyrkolag fordrades, utom Konungs och Riksdags sammanstående beslut, jemväl samtycke af allmänt kyrkomöte, samt af Riksdagen framställt eller antaget kyrkolagsförslag måste före början af nästföljande riksdag af Kongl. Maj:t såsom lag genom allmän kungörelse utfärdas, så framt det icke skall såsom förfallet anses, men allmänt kyrkomöte allenast hvart femte år sammanträdde, följden blefve den att lagstiftningsarbetet på det kyrkliga området i sjelfva verket inskränktes till 2 år inom hvarje femårsperiod, nemligen till det år, då allmänt kyrkomöte vore samladt, jemte det näst derpå följande; att Kongl. Maj:t visserligen egde att, i händelse begge statsmakterna enats om något kyrkolagsförslag, men tiden för kyrkomötets ordinarie sammanträde ej infölle före nästa riksdag, dessförinnan sammankalla kyrkomötet för att inhemta dess samtycke till förslaget, men att en dylik utväg, äfven om hänsyn toges allenast till de dermed förenade kostnader, skäligen icke borde eller kunde ifrågakomma i andra fall, än då kyrkolagsförslag af mera genomgripande vigt vore å bane: samt att sålunda lätteligen kunde inträffa, att Konung och Riksdag vore eniga om en både nödig och nyttig reform inom den kyrkliga lagstift-

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 3 Saml. 5 Häft.

ningen, men funne sig nödsakade att uppskjuta dess genomförande kanske flera år, blott för att undvika sammankallande af kyrkomöte till extra sammanträde.

I betraktande deraf har motionären föreslagit att Riksdagen ville för sin del i grundlagsenlig ordning besluta följande förändrade lydelse af 87 § 2 mom. Regeringsformen:

2. Riksdagen — — — — —

Har ej förslag, hvarom nu fråga är, *der allmänt kyrkomötes samtycke icke redan inhemtats, före början af den riksdag, hvilken, efter det allmänt kyrkomöte varit samladt, infaller näst efter den, som framställt eller antagit förslaget, blifvit* — — — — — antagande.

Derjemte har motionären hemställt att Konstitutions-Utskottet, derest ofvanstående formulering i något afseende skulle finnas otillfredsställande, sjelf vill utarbeta annat förslag i det angifna syftet.

Visserligen torde icke, såsom motionären synes hafva föreställt sig, en grundlagsförändring i den af honom antydda rigtning möjliggöra en ökad skyndsamhet i det kyrkliga lagstiftningsarbetet. Ty, då det ej ifrågasatts att allmänna kyrkomötets ordinarie sammanträden hädanefter skulle blifva tätare än hittills, lärer väl det kyrkliga lagstiftningsarbetet fortfarande komma att röra sig inom femårsperioder.

Deremot skulle en grundlagsförändring i det af motionären angifna syfte åstadkomma att ett af Riksdagen framställt eller, på Kongl. Maj:ts framställning, antaget kyrkolagsförslag kunde, så att säga, hvila, till dess kyrkomötet, äfven om dess nästa ordinarie sammanträde först efter flera års förlopp infölle, hunnit blifva deröfver hördt. Och redan häri ligger, enligt Utskottets åsigt, en fördel, hvars vikt ej bör underkastas. Då nemligen, på sätt motionären anmärker, sammankallande af kyrkomöte till särskildt sammanträde tydligen bör vara en för synnerligen viktiga fall sparad undantagsåtgärd, följer deraf att, enligt nu gällande bestämmelser, i allmänhet endast hvar femte Riksdag lämpligen kan sysselsätta sig med kyrkligt lagstiftningsarbete. Det kan följaktligen med skäl antagas att på denna riksdag komma att hopas kyrkliga lagstiftningsärenden från hela femårsperioden — ett förhållande, som ingalunda kan anses vara för ärendenas sorgfälliga utredning och mogna pröfning gynnsamt. Riktigare synes vara att dessa frågor, i den mån de af något särskildt behof eller annan omständighet — t. ex. afslutandet af ett förberedande lagstiftningsarbete — framkallas, varda underkastade Riksdagens pröfning. På detta sätt blifver äfven hvarje särskild Riksdags rätt till initiativ jemväl i kyrkliga ämnen vederbörligen tillgodosedd, under det att med nu gällande grundlagsbestämmelser denna del af lagstiftningen i sjelfva verket skjutes undan ej blott

från vissa enstaka Riksdagar, utan — hvad betänkligare är — från hela, af omval till Andra Kammaren begränsade riksdagsperioder.

Om i betraktande häraf motionärens syfte måste erkännas vara befogadt, så kan Utskottet deremot icke tillstyrka antagande i oförändrad form af hans redaktionsförslag, hvilket synes lemna rum för en och annan anmärkning.

I sådant afseende vill Utskottet framför allt påpeka att om, på sätt motionären, utom sitt egentliga syfte, såvidt detta kan af motiveringens utrönas, föreslagit, uti 87 § 2 mom. Regeringsformen efter orden: »Har ej förslag, hvarom nu fråga är» inskjutes satsen: »der allmänt kyrkomötes samtycke icke redan inhemtats», härigenom skulle gifvas grundlagshelgd åt en form för kyrkolagstiftning, hvilken, om den ock någon gång i praxis förekommit, dock, långt ifrån att vinna obetingadt godkännande, fast hellre, såsom bekant, inom Riksdagen mött gensägelser. Då emellertid denna fråga i öfrigt icke i motionen vidrörts och alltså någon ändring eller förklaring af gällande grundlagsbestämmelser i detta hänseende för närvarande icke påkallats, har Utskottet ansett ifrågakomna sats, såsom öfverflödig och i allt fall för motionärens syftemål främmande, böra ur förslaget utgå.

Vidare har Utskottet trott sig finna en oegentlighet eller åtminstone en otydlighet i uttrycket: »den riksdag, som — — — infaller näst efter den (nemligen riksdag), som framställt eller antagit förslaget.» Uppenbart är nemligen, att de begge Riksdagar, hvarom här är fråga, kunna vara skilda från hvarandra genom en eller flere mellanliggande. Då motionären utan tvifvel afsett den Riksdag, som infaller näst efter det allmänt kyrkomöte varit samladt, hafva ordalagen ändrats på ett sätt, som tydligt återger denna mening.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, får Utskottet vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med anledning af Herr Rundbäcks motion, ville antaga att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande förändrade lydelse af 87 § 2 mom. Regeringsformen:

Regeringsformen.

87 § 2:o.

(Nuvarande lydelse):

Riksdagen ege och gemensamt med Konungen stifta, förändra eller upphäfva kyrkolag; dock att dervid erfordras samtycke jemväl af allmänt kyrkomöte. Öfver förslag angående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, Statsrådets och Högsta domstolens tankar inhemtas och jemte Konungens proposition, då sådan göres, Riksdagen meddelas. Har ej förslag, hvarom nu fråga är, före början af riksdagen näst efter den, som framställt eller antagit förslaget, blifvit såsom lag genom allmän kungörelse utfärdadt, vare det förfallet, och Konungen underrätte då Riksdagen om de skäl, som hindrat förslagens antagande.

(Föreslagen lydelse):

Riksdagen ege och gemensamt med Konungen stifta, förändra eller upphäfva kyrkolag; dock att dervid erfordras samtycke jemväl af allmänt kyrkomöte. Öfver förslag angående dylik lag skola, på sätt i mom. 1 sägs, Statsrådets och Högsta domstolens tankar inhemtas och jemte Konungens proposition, då sådan göres, Riksdagen meddelas. *Har förslag, hvarom nu fråga är, blifvit af Riksdagen framställt eller antaget; och varder det ej såsom lag genom allmän kungörelse utfärdadt före början af den riksdag, som sammanträder näst efter det allmänt kyrkomöte varit samladt, vare det förfallet, och Konungen underrätte då Riksdagen om de skäl, som hindrat förslagens antagande.*

Stockholm den 13 April 1880.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.

Reservationer:

af Herrar *Burenstam, de Maré, Hammarhjelm, Odelberg* och *Robson.*
af Herr *von Ehrenheim,* med hvilken Herr *von Möller* instämt:
"Stadgandet i 87 § 1 och 2 mom. Regeringsformen att af Riksdagen framställt lagförslag, som icke före början af riksdagen näst efter den, som framställt förslaget, blifvit såsom lag genom allmän kungörelse utfärdadt, skall vara förfallet, afser, efter min uppfattning, icke blott att bestämma en viss tid, hvarinom sådana frågor skola vara afgjorda, utan äfven att bestämma denna tid så, att hvarje sammmanträdande Riksdag skall hafva full frihet att besluta inom det Riksdagen tillkommande lagstiftningsområde utan att vara bunden af en föregående Riksdags beslut. Om åter vissa lagförslag kunna under tre eller flere riksdagar förblifva hvilande hos Konungen, så kan Riksdagen under denna tid icke återkalla sitt beslut i en sådan fråga, utan blifver förslaget, äfven om Riksdagen skulle fatta ett annat beslut i ämnet, beroende af andra myndigheter än Riksdagen. På detta, som mig synes, oegentliga förhållande, som blifver en följd af bifall till Utskottets ofvan framställda förslag, har jag velat fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I anledning af Utskottets i motiveringen uttalade betänklighet vid att gifva grundlagshelgd åt den form för kyrkolagstiftning, som i praxis förekommit, att kyrkomötets samtycke inhemtats före Riksdagens, anser jag mig böra yttra, att denna form efter min tanke är med gällande grundlagsbestämmelser fulkomligt öfverensstämmande och således icke behöfver någon ytterligare grundlagshelgd."
